

คู่มือ

การเลือกประธานสภาผู้แทนราษฎร

และ

การเลือกรองประธานสภาผู้แทนราษฎร

กลุ่มงานระเบียบวาระ

สำนักงานประชุม

การเลือกประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร

---

๑. การเลือกประธานสภาผู้แทนราษฎร

๒. การเลือกรองประธานสภาผู้แทนราษฎร

ภาคผนวก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และ
ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔
ในส่วนที่เกี่ยวข้อง

การเลือกประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร

สภาผู้แทนราษฎรมีประธานสภาคนหนึ่งและรองประธานคนหนึ่งหรือสองคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมติของสภา ซึ่งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรดำรงตำแหน่งจนสิ้นอายุของสภาหรือมีการยุบสภา และจะพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ก็ต่อเมื่อ

- (๑) ขาดจากสมาชิกภาพแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิก
- (๒) ลาออกจากตำแหน่ง
- (๓) ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือข้าราชการการเมืองอื่น
- (๔) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอการลงโทษ

เว้นแต่เป็นกรณีที่เกิดที่ยังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

ในระหว่างการดำรงตำแหน่ง ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร จะเป็นกรรมการบริหารหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองขณะเดียวกันมิได้ (รัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๑๒๔)

๑. การเลือกประธานสภาผู้แทนราษฎร

๑.๑ การเสนอชื่อเลือกประธานสภา สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิเสนอชื่อสมาชิกได้หนึ่งชื่อ การเสนอนั้นต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน (ข้อบังคับฯ ข้อ ๕ วรรคหนึ่ง)

๑.๒ ถ้ามีการเสนอชื่อผู้ใดเพียงชื่อเดียว ให้ถือว่าผู้ถูกเสนอชื่อนั้นเป็นผู้ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธานสภาผู้แทนราษฎร (ข้อบังคับฯ ข้อ ๕ วรรคสอง)

๑.๓ ถ้ามีการเสนอชื่อหลายชื่อ ให้ออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ (ข้อบังคับฯ ข้อ ๕ วรรคสอง)

๑.๔ การออกเสียงลงคะแนนลับ จะดำเนินการ ดังนี้ (ข้อบังคับฯ ข้อ ๗๕)

- วิธีที่ ๑ เจ้าหน้าที่แจกบัตรลงคะแนน ให้สมาชิกเขียนชื่อบุคคลที่สมควรเป็นประธานฯ ลงบนแผ่นกระดาษแล้วให้บรรจุบัตรกลับใส่ซอง แล้วให้นำบัตรลงคะแนนไปหย่อนลงในกล่องที่จัดไว้ โดยเลขาธิการฯ จะเรียกชื่อสมาชิกเรียงตามลำดับอักษรโดยมีสมาชิกเป็นกรรมการตรวจนับคะแนนจำนวน ๑๐ คน

- วิธีที่ ๒ ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนกดปุ่ม โดยตั้งโปรแกรมเครื่อง

ให้รายงานเฉพาะผลคะแนน

๑.๕ ผู้ที่ได้คะแนนสูงสุด เป็นผู้ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธานสภาผู้แทนราษฎร

๒. การเลือกรองประธานสภาผู้แทนราษฎร

๒.๑ สภาผู้แทนราษฎรมีรองประธานสภาคนหนึ่งหรือสองคน สภาจึงต้องกำหนดว่าจะมีรองประธานสภากี่คน ถ้าให้มีรองประธานสภาสองคน ให้เลือกรองประธานสภาคนที่หนึ่งก่อน แล้วจึงเลือกรองประธานสภาคนที่สอง (รัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๑๒๔ วรรคหนึ่ง, ข้อบังคับฯ ข้อ ๖ วรรคสอง)

๒.๒ วิธีเลือกรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่งและคนที่สอง

- ใช้วิธีดำเนินการ เช่นเดียวกับการเลือกประธานสภาผู้แทนราษฎร (ข้อบังคับฯ ข้อ ๖ วรรคหนึ่ง)

๓. คุณสมบัติประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร

๓.๑ ต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๓.๒ ต้องไม่เป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง

๓.๓ ต้องไม่ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง

แนวปฏิบัติ

	ปี พ.ศ. ๒๕๔๔	ปี พ.ศ. ๒๕๔๘
การเลือกประธานฯ		
การเสนอชื่อ	- มีผู้ถูกเสนอชื่อเป็นประธานสภา ผู้แทนราษฎร จำนวน ๒ คน	- มีผู้ถูกเสนอชื่อเป็นประธานสภา ผู้แทนราษฎรเพียงชื่อเดียว
วิธีการลงคะแนน	- ใช้วิธีการออกเสียงลงคะแนนลับโดยวิธี ซึ่งที่ประชุมเห็นสมควรเฉพาะกรณี คือ - ให้สมาชิกเขียนชื่อผู้สมควรได้รับเลือก เป็นประธานฯ ลงในกระดาษ ใส่ซอง แล้วนำซองไปหย่อนลงในกล่องที่จัดไว้ โดยเลขาธิการฯ จะเรียกชื่อสมาชิกเรียง ตามลำดับตัวอักษร โดยมีสมาชิกเป็น กรรมการตรวจนับคะแนน	- ไม่มีการลงคะแนน หมายเหตุ เนื่องจากมีผู้ถูกเสนอชื่อเป็น ประธานสภาผู้แทนราษฎรเพียงชื่อเดียว ให้ถือว่าผู้ถูกเสนอชื่อได้รับเลือกเป็น ประธานสภาผู้แทนราษฎร
การเลือกรองประธานฯ		
คนที่หนึ่งและคนที่สอง		
การเสนอชื่อ	- ที่ประชุมมีมติให้มีรองประธานฯ ๒ คน ซึ่งต้องเลือกรองประธานฯ คนที่หนึ่งก่อน - มีผู้ถูกเสนอชื่อเป็นรองประธานฯ คนที่ หนึ่ง จำนวน ๒ คนและรองประธานฯ คนที่สอง จำนวน ๒ คน	- ที่ประชุมมีมติให้มีรองประธานฯ ๒ คน ซึ่งต้องเลือกรองประธานฯ คนที่หนึ่งก่อน - มีผู้ถูกเสนอชื่อเป็นรองประธานฯ คนที่หนึ่ง จำนวน ๑ คนและรองประธานฯ คนที่สอง จำนวน ๑ คน
วิธีการลงคะแนน	- ใช้วิธีการออกเสียงลงคะแนนลับโดยวิธี ซึ่งที่ประชุมเห็นสมควรเฉพาะกรณี คือ - - ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนกดปุ่ม โดยตั้งโปรแกรมเครื่องให้รายงานเฉพาะ ผลคะแนน	- ไม่มีการลงคะแนน หมายเหตุ เนื่องจากมีผู้ถูกเสนอชื่อ เป็นรองประธานฯ คนที่หนึ่งเพียงชื่อเดียว และรองประธานฯคนที่สองเพียงชื่อเดียว ให้ถือว่าผู้ถูกเสนอชื่อได้รับเลือกเป็น รองประธานสภาฯ คนที่หนึ่ง และรองประธานสภาฯ คนที่สอง

ภาคผนวก

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และข้อบังคับการประชุมสภา
ผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

หมวด ๖

รัฐสภา

ส่วนที่ ๔

บทที่ใช้แก่สภาทั้งสอง

มาตรา ๑๒๒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาย่อมเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย โดยไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติ มอบหมาย หรือความครอบงำใดๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์

มาตรา ๑๒๔ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาแต่ละสภา มีประธานสภาคนหนึ่ง และรองประธานคนหนึ่งหรือสองคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากสมาชิกแห่งสภานั้นๆ ตามมติของสภา

ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรดำรงตำแหน่งจนสิ้นอายุของสภา หรือมีการยุบสภา

ประธานและรองประธานวุฒิสภาดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันเลือกประธาน และรองประธานวุฒิสภาใหม่

ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานและรองประธานวุฒิสภาย่อมพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระตามวรรคสองหรือวรรคสาม แล้วแต่กรณี เมื่อ

(๑) ขาดจากสมาชิกภาพแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิก

(๒) ลาออกจากตำแหน่ง

(๓) ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือข้าราชการการเมืองอื่น

(๔) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอกการลงโทษ เว้นแต่เป็นกรณีที่เกิดคดียังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอกการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

ในระหว่างการดำรงตำแหน่ง ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรจะเป็นกรรมการบริหารหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองขณะเดียวกันมิได้

มาตรา ๑๒๖ การประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมวุฒิสภาต้องมีสมาชิก
มาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภาจึงจะเป็นองค์ประชุม
เว้นแต่ในกรณีการพิจารณาระเบียบวาระกระทู้ถามตามมาตรา ๑๕๖ และ มาตรา ๑๕๗
สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาจะกำหนดเรื่ององค์ประชุมไว้ในข้อบังคับเป็นอย่างอื่นก็ได้

การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษาให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้
เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้

สมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน
ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานวุฒิสภา ต้องจัดให้มีการบันทึก
การออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกแต่ละคน และเปิดเผยบันทึกดังกล่าวไว้ในที่ที่ประชาชนอาจเข้าไป
ตรวจสอบได้ เว้นแต่กรณีการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ

การออกเสียงลงคะแนนเลือกหรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งใด ให้กระทำ
เป็นการลับ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้ และสมาชิกย่อมมีอิสระและไม่ถูก
ผูกพันโดยมติของพรรคการเมืองหรืออาณัติอื่นใด

ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔

หมวด ๑

การเลือกประธานสภาและรองประธานสภา

ข้อ ๕ การเลือกประธานสภา สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิเสนอชื่อสมาชิกได้หนึ่งชื่อ การเสนอนั้นต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน

ถ้ามีการเสนอชื่อผู้ใดเพียงชื่อเดียว ให้ถือว่าผู้ถูกเสนอชื่อนั้นเป็นผู้ได้รับเลือก ถ้ามีการเสนอชื่อหลายชื่อ ให้ออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ

ให้ประธานประกาศชื่อผู้ได้รับเลือกต่อที่ประชุม

ข้อ ๖ การเลือกรองประธานสภา ให้นำความในข้อ ๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่สภามีมติให้มีรองประธานสภาสองคน ให้เลือกรองประธานสภาคนที่หนึ่งก่อน แล้วจึงเลือกรองประธานสภาคนที่สอง

ข้อ ๗ เมื่อเลือกประธานสภาและรองประธานสภาได้แล้ว ให้เลขาธิการมีหนังสือแจ้งไปยังนายกรัฐมนตรีโดยเร็ว เพื่อนำความกราบบังคมทูล

เมื่อพระมหากษัตริย์ได้ทรงแต่งตั้งประธานสภาและรองประธานสภาแล้ว ให้เลขาธิการส่งสำเนาประกาศพระบรมราชโองการไปยังวุฒิสภาเพื่อทราบด้วย

หมวด ๓

การประชุมสภา

ส่วนที่ ๔

การลงมติ

ข้อ ๗๓ การออกเสียงลงคะแนนเลือก หรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งใด ตามมาตรา ๑๕๖ ของรัฐธรรมนูญ ให้กระทำการเป็นการลับ

ข้อ ๗๔ การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยมีวิธีปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนตามที่ประธานกำหนด

(๒) เรียกชื่อสมาชิกตามลำดับอักษร ให้ออกเสียงลงคะแนนเป็นรายคนตามวิธีที่ประธานกำหนด

การออกเสียงลงคะแนนตาม (๑) หากเครื่องออกเสียงลงคะแนนขัดข้อง ให้เปลี่ยนเป็นวิธีการตามที่ประธานกำหนด

การออกเสียงลงคะแนนให้ใช้วิธีตาม (๑) จะใช้วิธีตาม (๒) ได้ต่อเมื่อสมาชิกเสนอญัตติ และที่ประชุมอนุมัติ หรือเมื่อมีการนับคะแนนเสียงใหม่ตามข้อ ๗๖

การออกเสียงลงคะแนนตาม (๒) หรือพรรคสอง ให้ประธานเชิญสมาชิกไม่น้อยกว่าหกคน เป็นผู้ตรวจนับคะแนน

ข้อ ๗๕ การออกเสียงลงคะแนนลับมีวิธีปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) เขียนเครื่องหมายบนแผ่นกระดาษใส่ซองที่เจ้าหน้าที่จัดให้ ผู้เห็นด้วยให้เขียนเครื่องหมาย

✓ ผู้ไม่เห็นด้วยให้เขียนเครื่องหมาย ✕ ส่วนผู้ไม่ออกเสียงให้เขียนเครื่องหมาย 0

(๒) วิธีอื่นใดซึ่งที่ประชุมเห็นสมควรเฉพาะกรณี

การที่จะให้ออกเสียงลงคะแนนตาม (๒) ให้เป็นอำนาจของประธานที่จะพิจารณาเห็นสมควร เว้นแต่จะมีผู้เสนอญัตติให้ใช้วิธีใดวิธีหนึ่งดังกล่าวข้างต้น และที่ประชุมอนุมัติ

ให้นำความในข้อ ๗๔ พรรคสี่มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมายเหตุ เนื่องจากสภาผู้แทนราษฎร ยังไม่มีข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร จึงขอความเห็นชอบจากที่ประชุมอนุญาติใช้ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ ไปพลางก่อน